



VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ Č. 9

VYSOKÉ NAD JIZEROU

Program:

Národní přehlídka vesnických a zemědělských divadelních souborů

ZÁVĚREČNÉ
HODNOCENÍ

XII. NÁRODNÍ
PŘEHLÍDKY
VESNICKÝCH A
ZEMĚDĚLSKÝCH
DIVADELNÍCH
SOUBORŮ

Vážené soudružky, vážení soudruzi,
milí hosté, vážení divadelní přátelé

Na co jsme se celý rok všichni těšili, dnes končíme. Setkání s přáteli, ochotníky z Čech a Moravy, upřímné a přátelské besedy při hodnocení s otevřenou výměnou názorů, představení, která prokázala smysl práce i stupeň náročnosti, které před sebe vesnické soubory kladou, neopakovatelná srdečná a upřímná atmosféra prostředí Krakonoše i domácího souboru, pozorní a vnímaví diváci, to všechno i letos byly radostné poznatky z uplynulého týdne, poznatky, které i pro další období budou pro nás jistě účinnou vzpruhou pro práci v amatérském divadle.

XII. národní přehlídka vesnických a zemědělských divadelních souborů byla uspořádána pod záštitou ČV SDR, rady Vč KNV a rady ONV v Semilech v rámci festivalu ZUČ 1981 na počest XVI. sjezdu KSČ a 60.výročí založení strany. Můžeme zodpovědně říci, že záměry XII.NP VZDS, její

ruběh a výsledky byly v souladu s ideovým záměrem vzpomenutých politických událostí a výročí. Chápejme tedy výsledky této národní nesoutěžní přehlídky i jako podnět k zamyšlení jak je amatérské divadlo na vesnici schopno plnit svoji společensko ideovou úlohu, to znamená schopnost vyložit ideové vyznění té které inscenace a současně i zvažovat a hodnotit vlastní schopnosti ve vyjádření a obsahu formy každého textu. Přehlídka byla i příležitostí postihnout současnou situaci vesnických a zemědělských souborů a jejich schopnost vytvářet představení jako živou a inspirující hodnotu společnosti. Nejde vůbec o to – v základní charakteristice jednotlivých představení – známkovat, či rozsuzovat, ale uvědomit si, jak se v nich s naléhavou divadelností prosazují současné myšlenkové hodnoty. Byli bychom neskromní a projevíli bychom i neznalost divadelní práce, kdybychom chtěli, aby všechna představení uspěla naprosto dokonale. Divadlo je živý organismus a prohry či tvůrčí výkyvy jsou v něm zcela přirozené. Všechna představení prokázala, že divadlo na vesnici má svoji nezastupitelnou funkci stejně jako svoje věrné diváky a že je důležitým faktorem výchovné a politicko vzdělávací práce v místě svého působení. Samozřejmě, že divák má stále vyšší nároky a nemá-li je ještě, musíme se snažit tyto nároky na diváka klást, což znamená i nezbytnou nutnost větší zodpovědnosti za výsledky inscenační práce. Vždyť každý soubor sdružuje skupinu lidí různých názorů, věku i profesí k tomu, aby na základě dramatického textu i jeho myšlenek si sami zkonfrontovali svoje životní názory a postoje a výsledek této, často obtížné konfrontace, předali jako kolektivní dílo divákovi. Je tedy významným prostředkem ke sdělení přesvědčivých myšlenek, citů a fantazie v dialogu s divákem. – To všechno i letošní Vysoké – tu více, tu méně – zachytilo. Vzpomeňme jen, jak třeba před dvanácti či patnácti lety vypadal repertoár, režie a scénografie vesnických souborů, jak ještě před osmi či devíti lety zápasily soubory i zde ve Vysokém se základními inscenačními problémy, o jakých základních věcech bylo nutno hovořit v diskusích. Jak bylo nutno přesvědčovat o nutnosti vyšších kvalit divadelní práce. Je tedy nesporné, že národní přehlídka ve Vysokém, ale i přehlídka krajské, dávají bezesporu impuls krajům, okresům i souborům samým, že zvyšují snahu souborů i laťku kritických nároků.

Podívejme se na dramaturgii letošní přehlídky. Dvakrát Gogol, Shaw a Molière, sovětský současný autor Krasnogorov, dva naši současní autoři Jílek a Bílek a přidáme-li k tomu Kozákovu pohádku, to znamená žánr, ve kterém je naše divadlo a nejen amatérské, ještě mnoho dlužno – to znamená hry pro děti – máme myslím výčet, za který se naši amatérští divadelníci nemusí stydět. I když bychom v tomto výčtu viděli rádi naši klasiku. Je pochopitelné, že na tak obtížných textech

- 5 -

nemohlo být umělecké ztvárnění vždy zcela adekvátní náročnému dramaturgickému výběru, ale přesto většina inscenací byla důkazem toho, jakými nespornými hodnotami naše vesnické soubory obohacují kulturní život.

Samozřejmě, že při realizaci těchto inscenačně náročných a žánrově různorodých textů se projevily i nedostatky, souborům otevřeně sdělené a diskutované na dopoledních **hodnoceních**. Herci ještě někdy málo umějí slovem i tělem jednat, což vede k předstírání emocí, či k přehrávání a zneužívání vnějších výrazových prostředků. Režiséři si musí uvědomit, že inscenace jsou umělecky úspěšné tehdy, když jejich základem je úsilí o uměleckou pravdu, o pravdivé herecké jednání, že tvorba situací musí vždy začínat od logiky a pravděpodobnosti. Problémy se objevily i ve schopnosti správného vyložení textu a v realizaci dramaturgicko-režijní koncepce. Můžeme mít radost i z řady vyzrálých hereckých výkonů i z výkonů herců mladé či mladší generace, třeba i v menších rolích. Proti prvním ročníkům přehlídky je na ústupu pouhá pasivní reprodukce zvoleného textu, či laciné sebeuspokojení z vlastní práce. To vše jsou hodnoty které nelze pomíjet, stejně jako okolnost, že letos se objevily ve Vysokém tři soubory poprvé, že tak dostaly nejen příležitost být mezi nejlepšími v krajů, ale i poznat atmosféru i prostředí, na které se nezapomíná. Věřme, že nejsou ve Vysokém naposled, ale to už skutečně závisí jen na nich samých.

Dopolední hodnocení podle našeho názoru splnila svůj účel. Probíhala v otevřeném přátelském dialogu odborné komise se souborem i účastníky přehlídky, byla otevřená, kritická a doufejme, že upřímná. Myslíme totiž, že názor, aby se na vesnické soubory bralo shovívavé měřítko je pro soubory urážlivý a odpovídá snad poměrům před dvaceti lety. Nutno vycházet z faktu, že proces tvorby na jevišti nikdy není a nebude ukončen a že každý soud nad některou inscenací je spíše inspirací, či metodickým podnětem k další tvůrčí práci. Probojování těchto nároků na růst kvality a náročnosti ochotnické práce na vesnici je samozřejmě proces dlouhodobý a složitý, ale chceme-li to už dnes, činíme tak ve jménu vesnického amatérského divadla zítřka. Dopolední semináře byly rozšířeny o některá předem určená závažná témata, jistě potřebná pro účastníky. Byla to informace o ruské klasice a jejím významu pro světovou dramaturgii, diskuse o spolupráci s profesionály, úvaha na téma divadlo pro děti s informací zástupců jednotlivých krajů, zamyšlení nad současnou dramaturgií a beseda o kulturně společenské funkci divadla na vesnici. Ukázalo se, že toto tematické rozšíření dopoledních hodnocení se setkal s ohlasem a zájmem účastníků.

A nyní několik slov k jednotlivým inscenacím, které byly podrobně hodnoceny na dopoledních seminářích.

Přehlídku zahájil DO Havlíček OB z Vejprnic hrou N.V. Gogola Zenitba. Touto inscenací vzal na sebe soubor odvážný úkol, vyložit dnešnímu divákovi na zdánlivě jednoduchém a komediálním příběhu hluboké myšlenky a postihnoutí doby velkého autora. Ne šťastně zvolenému překladu neodpovídala ani nedůsledná dramaturgicko-režijní koncepce, ani zvolené herecké prostředky většiny herců, kteří text často reprodukovali bez kontaktu s partnerem. Zkušený a osvědčený soubor si zřejmě ověřil možnosti pro další práci, která jistě v příštích inscenacích přinese výraznější tvůrčí výsledky. Druhou inscenací byla pohádka Z.Kozáka O ševci Ondřejovi a komtesce Julince, kterou nastudoval nováček národní přehlídky DS ZV ROH ZTS Třemošnice. Hezký text, který čistým jazykem v intencích dobrých českých národních pohádek byl souborem čistě a prostě, z režijního hlediska promyšleně inscenován. Zamyšlení potřebuje zařazení hudební složky, která působí neorganicky a děj retarduje. Herci, většinou dobře typově obsazení, dali dětem a večer i dospělým hezký zážitek. Představení bylo přesvědčivým důkazem toho, jak tato oblast - divadlo hrané pro děti - je potřebná a živá a měla by se stát trvalou součástí programu národní přehlídky pro radost malých i velkých, pro poučení a inspiraci. Jako třetí vystoupil zkušený soubor KP ROH Sklárný Karolinka. Slavný Moliérův Tartuffe v profesionální režii byl výrazným ideově uměleckým činem letošní přehlídky. Zajímavě koncipovaný umělecký tvar i zcela současný výklad této klasické hry spolu se vzácnou jednotou všech scénických složek, to vše dalo divákovi nezapomenutelný večer. Některé dílčí nedostatky nic nemění na tom, že inscenace byla dnešní, živá a v pravém slova smyslu inspirující svými tvůrčími postupy. Dalším nováčkem přehlídky bylo Tylovo divadlo OB Újezd u Brna, které nastudovalo slavnou satirickou komedii Revizor. Přetěžký úkol znásobený tím, že režisér hrál titulní roli byl nad síly souboru, dramaturgicko-režijní koncepce byla velmi zjednodušená, došlo k nejasnosti výkladu dramatického textu jako celku, k nejednotnosti žánru a k vnějškové charakteristice postav. Bezradnost herců byla suplována až na malé výjimky vnější stylově ještě různorodou charakteristikou. Škoda, jsme přesvědčeni, že herecký materiál souboru je schopen připravit na odpovídajícím textu s dobrým režisérem daleko lepší práci. Divadelní soubor V.K.Klicpery OB Radonice přijel se hrou současného autora Jana Jílka Jak umřít na lásku. Při autorově zamyšlení nad povrchním a konzumním životem současných lidí v protiváze s citem a snahou po hlubším naplnění života, zůstává text na bezkonfliktní a schématické

rovině a ztěžuje tak režii i hercům poctivou snahu o pevný a čitelný dramatický útvar. Řešení simultánní scény a její aranžmá ztěžovalo někdy divákovi přehlednost situací a sympatické, někdy ale až příliš civilní herectví trochu zamlžovalo motivace jednání a vnitřní rozpory postav v klíčových scénách. Zkušený, ostřílený soubor se poctivě popral s předlohou, která námětem i formou je postavila před nesnadný úkol. Živá diskuse na semináři potvrdila aktuálnost potřeby dobrých současných her.

Představení divadelního souboru klubového zařízení MNV Dolní Kralovice, dalšího nováčka národní přehlídky nám připravilo příjemné překvapení. Soubor nastudoval obtížnou konverzační hru G.B.Shawa Pygmalion. Promyšlená a v inscenačním principu dodržená dramaturgicko režijní koncepce byla základem skutečně tvůrčího výsledku. Vědomí vlastních schopností a možností, vypracované aranžmá a mizanscény a uměřenost výrazových prostředků se vzácnou jednotou všech scénických složek na citlivě upraveném textu, to vše dalo divákovi i přes některé dílčí nedostatky ve scénografii či herecké práci radostný divadelní zážitek. Divadelní soubor OB Strážkovice nastudoval satirickou komedii současného sovětského autora Valentina Krasnogorova Tak kdo, k čertu, odejde? Text tohoto typu potřebuje režijně promyšlený princip s přesvědčivou charakteristikou postav. Režie především nepostihla žánr komedie i když většina herců odpovídala typově napsaným postavám. I když práce s dobrým hereckým materiálem souboru byla na režii patrná, přece jen se vzhledem k základnímu omylu v žánru hry míjela větším účinkem. Přesto však společenská závažnost textu zůstává nespornou kladnou kvalitou uvedení této hry na národní přehlídce ve Vysokém.

XII. národní přehlídku uzavřel divadelní soubor J.K.Tyl ZK ČSD z Mezi-
městí současnou hrou z vesnického prostředí - Dvorečkem Miloše Bílka. Svým představením učinil důstojný závěr týdenního divadelního zápolení. Pevně vystavěná režijní koncepce s přesvědčivým a důsledným vedením herců dovedla překrýt problém stříhové formy této hry i nedostatečné vypracování dialogů autorem. Obtížné řešení scény šlo optimální cestou zjednodušení podpořeného funkčním svícením. Z jednoty hereckých výkonů celého kolektivu lze konstatovat, že i v budoucnu je dán dobrý příklad všem, kteří budou mít stejnou odvahu uvádět současné hry.

Na závěr hodnocení jednotlivých představení je nutno konstatovat podíl profesionálů na tvorbě amatérských představení. Dvě profesionální režie a jedna spolupráce s profesionálním poradcem i na této přehlídce dokumentovaly možnosti profesionální pomoci i když tato spolupráce prokázala nestejnou úroveň ve výsledném inscenačním tvaru. Na základě zhlédnutých představení je možno zároveň konstatovat, že i scénografická složka se dostává na vyšší úroveň hlavně v řešení jevištního prostoru, nedostatkem se ukázaly problémy divadelních kostýmů, jejichž tvorbě budeme muset věnovat v přípravě inscenací více pozornosti.

V závěru upřímně děkuji jménem odborné komise ČV SDR, ÚKVČ, krajským, okresním a městským orgánům i přípravnému výboru za jejich podporu a organizátorskou pomoc, patronátním závodům, členům souboru Krakonoš za jejich péči a vytvoření obvyklé příjemné atmosféry, všem pozorným divákům a samozřejmě souborům, za práci na všech inscenacích, za jejich lásku k amatérskému divadlu v důvěře, že se sejdeme se všemi znovu příští rok zde ve Vysokém. Věříme totiž, že tato národní přehlídka je svým dosahem nezastupitelná a měla by se ještě hlouběji dostat svým významem do vědomí těch orgánů, které stojí u kormidla celé oblasti ZUČ. Končíme tedy XII. národní přehlídku vesnických a zemědělských divadelních souborů a s radostí můžeme říci, že zde amatérské divadlo znovu prokázalo dost vůle a tvůrčího nadšení, že se snaží nespokojovat se s dosaženým, ale chce důsledně jít cestou amatérského divadla naší socialistické společnosti. Věříme, že příští XIII. ročník bude dalším přesvědčivým důkazem tvůrčí práce a úspěchů vesnických a zemědělských divadelních souborů.